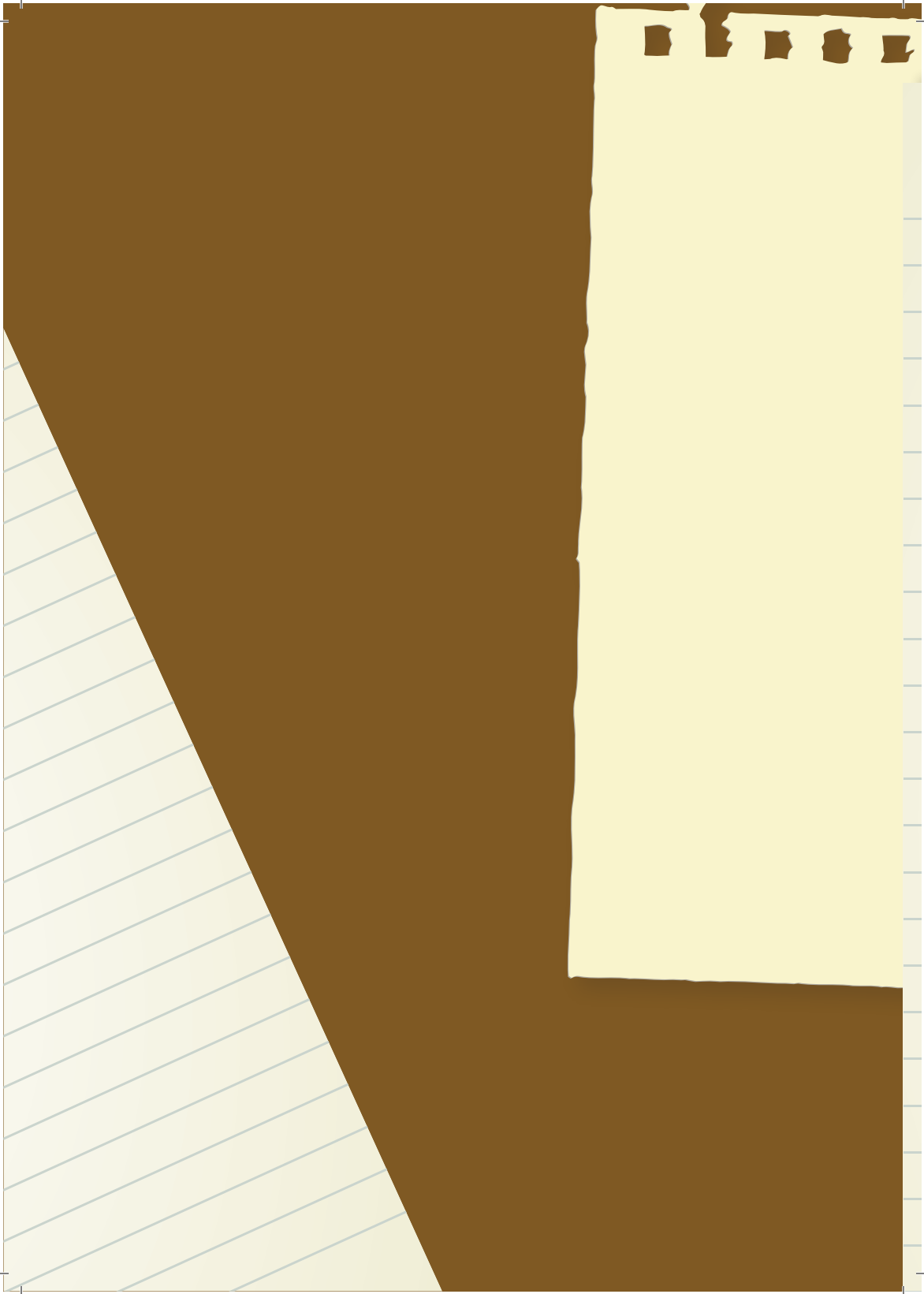

**Květoslav
Prokeš**
(1897–1949)

Květoslav Prokeš (1897–1949)

Narozen 2. 6. 1897 v Zábřehu (dříve Rudolfov, okres Šumperk, Olomoucký kraj) v rodině dělníka a pradleny. Po absolvování základního vzdělání začal studovat na gymnáziu v Zábřehu, ovšem v roce 1915 byl přidělen do vojenské nemocnice v Hranicích jako pomocná lékařská síla. Odtud byl roku 1916 odvelen k 93. pěšímu pluku dislokovanému v Polsku, u něhož setrval až do konce války.

Po návratu do ČSR pokračoval v přerušených studiích, v roce 1920 složil maturitu a stal se žákem vojenské akademie v Hranicích. V říjnu 1921 byl jako důstojnický čekatel poslán na francouzskou vojenskou školu v Seint-Cyr, poté studoval i na vojenské jezdecké škole v Saumaru. Z Francie se vrátil roku 1924 a nastoupil službu u 7. jezdeckého pluku v Hodoníně jako velitel čety. V roce 1925 pracoval rok jako instruktor ve vojenském jezdeckém učilišti v Pardubicích, poté působil v Bratislavě a Prostějově jako důstojník 3. a 6. jezdeckého pluku.

Během okupace se zapojil do odboje, v listopadu 1939 odjel do Švýcarska, aby zde předal hlášení pro Paříž. V témže měsíci vykonal obdobný úkol ve Vídni. Aby se vyhnul zatčení, opustil v prosinci 1939 protektorát a přes Slovensko se pokusil dostat k československé armádě, která se formovala v zahraničí. V Maďarsku byl zatčen a následně vězněn v Budapešti, odkud se mu ale po čtyřech měsících podařilo uprchnout do Jugoslávie. Přes ni se dostal do Francie a po její porážce byl v červnu 1940 evakuován s ostatními čs. vojáky do Anglie. Zde vykonával službu u čs. jednotky jako sportovní a propagační důstojník, později jako přednosta evidenční kanceláře.

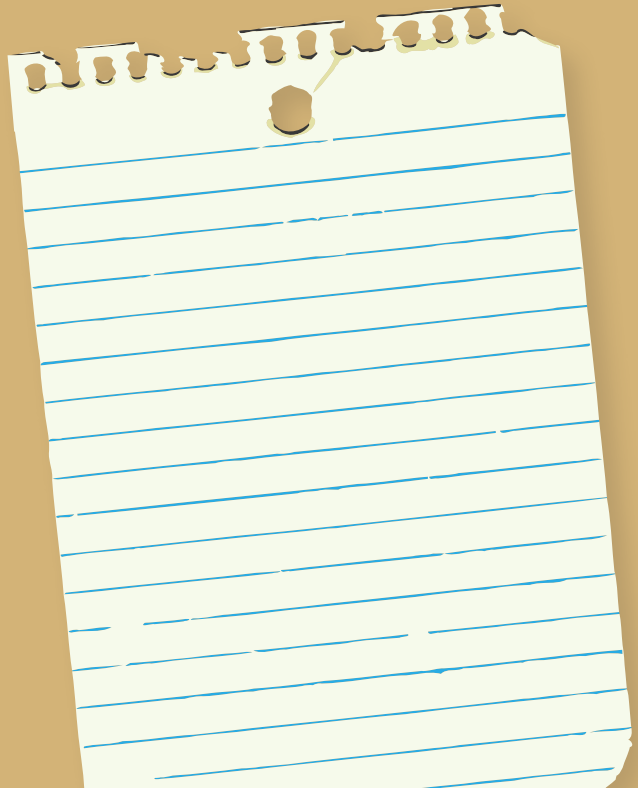
Na přelomu roku 1942–1943 byl na vlastní žádost a výzvu československého ministerstva obrany přefazen k jednotkám svobodných Francouzů. V hodnosti majora byl umístěn na Středním východě (Bejrút), kde velel motorizovaným jednotkám. Protože mu nebylo vyhověno v tom, aby se mohl účastnit bojů s Němci v Itálii, podal žádost o přijetí zpět do čs. armády. V listopadu 1944 odcestoval ze Středního východu přes Turecko a Bulharsko do Rumunska. Zde působil při Spojenecké vojenské misi, zabezpečoval i materiál pro potřeby generála Svobody. V březnu 1945 mu byl povolen odjezd do Košic, aby se připojil k československým jednotkám, po svém příjezdu byl zařazen ke štábní rotě v hodnosti majora.

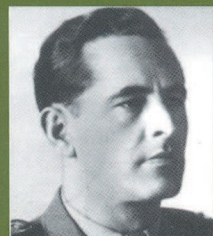
Od října 1945 zastával funkci přednosty likvidačního oddělení zahraničního vojska, ale v listopadu 1946 byl na příkaz 5. oddělení hlavního štábu přefazen k řadové službě do Pelhřimova a posléze do Tábora. V tu dobu byl již jako důstojník západního smýšlení sledován. Po únoru 1948 byl urychleně poslán do výslužby a pokoušel se obstarat si civilní zaměstnání, což mu bylo záměrně ztěžováno.

Dne 17. 5. 1949 byl zatčen a obviněn z přípravy ozbrojeného protistátního puče (Akce Anton, Akce Květa), který měl připravovat s mnoha dalšími vojenskými i civilními osobami. Ve vykonstruovaném procesu byl Státním soudem v Praze (předseda pplk. Dr. Štella, prokurátor pplk. Dr. Vieska) dne 30. 7. 1949 odsouzen za zločiny velezrady a vyzvědačství k trestu smrti.

Pátého listopadu 1949 byl major Květoslav Prokeš spolu s dalšími odsouzenými (Jaroslav Borkovec, Vratislav Janda, Emanuel Čančík, Josef Charvát, Vratislav Polesný) v Praze na Pankráci popraven.

Mgr. Petr Mallota

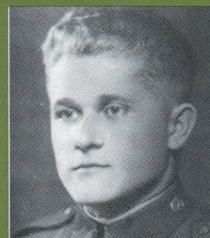
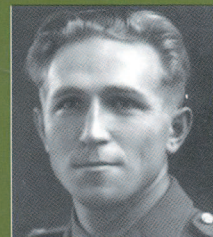
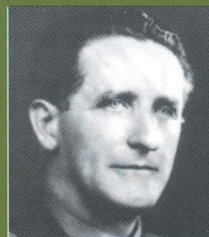

Zdeněk Filip

CESTY HRDINŮ

československého zahraničního
odboje 1939 - 1945

veduta

V TOMTO KRUTÉM OSUDU BYL NÁSLEDOVÁN
DALŠÍMI ČESKÝMI VOJÁKY Z POVOLÁNÍ

pplk. gšt. JOSEF GONIC	18. 7. 1949
pplk. VILÉM SOK	18. 7. 1949
kpt. KAREL SABELA	18. 7. 1949
mjr. KVĚTOSLAV PROKEŠ	5. 11. 1949
škpt. VRATISLAV JANDA	5. 11. 1949
mjr. gšt. RENÉ ČERNÝ	23. 5. 1950
mjr. gšt. JOSEF POHL	25. 5. 1950
mjr. gšt. MIROSLAV PLEŠMÍD	25. 5. 1950
mjr. gšt. JAROMÍR NECHANSKÝ	16. 6. 1950
mjr. KLAUDIUS ŠATANA	7. 10. 1950
pplk. FRANTIŠEK SKOKAN	7. 10. 1950
ppor. FRANTIŠEK BOHÁČ	14. 6. 1951
škpt. MILOŠ MORÁVEK	1. 8. 1951
pplk. gšt. JOSEF ROBOTKA	12. 11. 1952
plk. LADISLAV SVOBODA	13. 11. 1952
kpt. VÁCLAV ZENÍŠEK	13. 11. 1952
škpt. JOSEF KUČERA	4. 11. 1952
por. BOHUMIL GRUBER	21. 4. 1953
čet. dsl. ALOIS JERÁBEK	12. 5. 1953
mjr. CTIBOR NOVÁK	2. 5. 1953
staršína VLADISLAV HADAŠ	10. 1953

CEST JEJICH PAMÁTCE I PAMÁTKY VŠECH DALŠÍCH
PŘÍSLUŠNÍKŮ ČESKOSLOVENSKÉ ARMÁDY,
KTERÍ SE STALI OBĚTÍ KOMUNISTICKÉ ZVŮLE

plk.
KVĚTOSLAV PROKEŠ
(1897 - 1949)

Plukovník in memoriam Květoslav Prokeš se narodil 2. června 1897 v Rudolfově (dnes část Zábřehu). Jeho otec, hrnčíř Václav Prokeš, i matka Anna pocházeli z Třebechovic pod Orebem. Syn Květoslav navštěvoval v letech 1903–1906 dvojtřídní obecnou školu v Zábřehu, v letech 1907–1911 absolvoval čtyři roky zábřežského gymnázia, v letech 1911–1915 se vyučil typografem. Hned po vyučení v červnu 1915 byl však povolán k vojenské službě a poslán na frontu. Teprve po návratu z války v letech 1918–1920 mohl studia na zábřežském gymnáziu dokončit. Po maturitě se ale vrátil do armády zpátky a absolvoval vojenskou akademii v Hranicích (1920–1921), elitní válečnou školu v Saint Cyr ve Francii (1921–1923) a vojenskou jezdeckou školu v Saumuru ve Francii (1923–1924). Během studií na gymnáziu a ještě jako chovanec vojenských škol byl aktivním cvičencem a cvičitelem v zábřežském Sokole. Jako důstojník čs. jezdeckta sloužil potom od roku 1924 v několika posádkách v ČSR (v Hodoníně, Pardubicích, Komárně, Prostějově), absolvoval řadu speciálních vojenských kurzů (tělovýchovný, pyrotechnický, zbrojní, plynový) a podílel se také na osvětové činnosti v čs. armádě i mezi civilním obyvatelstvem, při organizování jezdeckého sportu, Zborovského závodu, v civilní protiletectvé ochraně apod. Svou vojenskou kariéru před okupací Československa končil jako štábní kapitán, velitel eskadrony jezdeckého pluku v Prostějově.

Hned od začátku nacistické okupace se špkt. Prokeš zapojil do odboje, stal se vojenským zpravodajem ilegální skupiny vedené Ladislavem Rašínem, který v tzv. Politickém ústředí zastupoval někdejší národní demokracii. Z okupovaného Protektorátu odešel v prosinci 1939 přes Slovensko do Maďarska, v Budapešti však byl

zatčen a vězněn až do konce ledna 1940, kdy se mu podařilo uprchnout do Jugoslávie a v Bělehradě se přihlásit na francouzském konzulátu. Spolu se skupinou dalších čs. uprchlíků se připojil k transportu vojáků, který pod velením pplk. Vladimíra Příkryla na francouzské lodi Patria směřoval z Bejrútu do jihofrancouzského přístavu Agde. Pro znalost franštiny byl jmenován zástupcem velitele transportu. S francouzskými důstojníky na lodi vycházel velice dobře, ale s pplk. Příkrylem, povahově naprosto odlišným, si do oka zrovna nepadli.

Ve Francii Prokeš sloužil několik měsíců ve funkci velitele jezdecké eskadrony. Po pádu Francie se v červenci 1940 dostal do Anglie, kde byl ustanoven nejprve velitelem pěší výcvikové roty a později, už s hodností majora, převelen do štábu jako přednosta vojenské evidence. Mimo to se horlivě věnoval také organizování kulturní a tělovýchovné činnosti mezi čs. vojáky. Podle jeho vlastních údajů v jednom z dotazníků se podílel na vzniku vojenského hudebního a pěveckého souboru, na založení sokolské jednoty a pořádání tělovýchovných akademií, např. v Liverpoolu (byl na ní přítomný i prezident Beneš), v Leamingtonu aj. V roce 1941 ze spolupráce mjr. Prokeše s pplk. Karlem Lukase a škpt. Josefem Ruprichem vzešla i rozhlasová relace pro vysílání z Londýna do Československa, vlastenecký apel určený českému obyvatelstvu na severní Moravě.

Když v roce 1942 generál de Gaulle požádal čs. exilovou vládu, aby pomohla Francouzům pokračovat v boji proti nacistům a umožnila čs. důstojníkům vstoupit do jednotek Svobodné Francie, mjr. Prokeš, absolvent francouzských vojenských škol, se přihlásil jako jeden z prvních. Souhlas prezidenta republiky ke vstupu do armády Svobodné Francie však obdržel (po třikrát opakované žádosti) až počátkem listopadu 1942. Ve francouzské armádě sloužil na Středním východě, v Libanonu byl pověřen výcvikem důstojníků motorizovaných jednotek a v Sýrii se zúčastnil bojů proti vojákům vichystického režimu. V dubnu 1944 pak byl přidělen k hlavnímu štábu v Bejrútu a ustanoven instruktorem tělesné výchovy a sportu pro Libanon a Sýrii.

Nevzrušivá činnost štábu ve válečném zázemí ho však teď už neuspokojovala, odešel přece z domova za hranice, aby bojoval. Proto vyvinul iniciativu, aby čs. důstojníci sloužící u francouzských jednotek na Středním východě požádali o propuštění, protože tu už nebyli potřební, a přesunuli se na východní frontu, kde u čs. jednotek v SSSR byl nedostatek důstojníků. Sám šel příkladem a dal se vyvázat ze svazku francouzské armády, aby se mohl vrátit k armádě československé, bojující v té době už na hranicích republiky. Po zdoluhavé cestě přes Turecko, Bulharsko a Rumunsko se k I. čs. armádnímu sboru v SSSR dostal až v půli prosince 1944 v Užhorodě na Podkarpatské Rusi.

Během svého působení v čs. zahraniční armádě a armádě Svobodné Francie se mjr. Prokeš projevoval jako schopný, ambiciózní důstojník, ale současně také jako osobnost značně konfliktní. Vážné spory měl už s pplk. Příkrylem na cestě do Francie v dubnu 1940, jakémusi disciplinárnímu šetření se nevyhmul ani v Anglii. Nejvážnější výtky na jeho adresu však vznesli čeští důstojníci i civilisté až na domácí půdě – v Užhorodě, a to pro jeho kritické vystupování proti čs. vojenskému i politickému vedení. Proto počátkem dubna 1945 v Košicích při své žádosti o znovupřijetí do čs. armády se setkal s nečekanými obtížemi. Přijímací komise na základě několika negativních vyjádření (mj. i gen. Bočka) rozhodla, aby do činné služby zpět povolán nebyl. Mjr. Prokeš se proti tomuto rozhodnutí odvolal a odvolací komise mu nakonec vyhověla, protože „nebylo možno zjistit provinění, jimiž by se odvolatel ukázal jako osoba protidemokratická a státně nespolehlivá“. Přesto po květnu 1945 nebyl zařazen do funkce odpovídající jeho kvalifikaci a vojenským schopnostem, ale „prozatím“ pouze do funkce velitele náhradní a později technické roty pěšího praporu 48 v Benešově. Jeho zájem o zařazení do nějaké čs. zahraniční mise vyzněl naplano, jeho žádost z února 1947 zcela kategoricky zamítl pověstný předseda 5. oddělení hlavního štábu pplk. Reicin.

Ačkoliv mjr. Prokeš sloužil v té době v Čechách daleko od rodné severní Moravy, udržoval s ní trvale úzké spojení. Jako severomoravský patriot přijal dokonce funkci jednatele neoficiálního Sdružení přátel severní Moravy, které se ustavilo v Praze. Mnoho času

Květoslav Prokeš

*Družstvo zábřežských sokolů
počátkem 20. let (Kv. Prokeš
1. zleva)*

*Mjr. Květoslav Prokeš
před odchodem
do emigrace*

*Ve vojenské jezdecké
škole v Saumuru
ve Francii 1924*

Mjr. Květoslav Prokeš na setkání čs. a francouzských důstojníků Svobodné Francie s gen. de Gaullem

*Mjr. K. Prokeš při vojenské přehlídce v Praze v r. 1945
(v 2. řadě uprostřed v civilu)*

i energie věnoval získávání nových členů a příznivců tohoto sdružení, a to nejen v Praze, ale i na Moravě. Např. v květnu 1946 přijel do Zábřehu a Šumperka přednášet o svých zahraničních cestách a sokolské myšlence v cizině a účastníky svých přednášek při této příležitosti informoval o cílech a plánech pražského sdružení. Od nich naopak se snažil získat informace o aktuálních místních problémech a konkrétní podněty pro práci jejich pražských příznivců. O této své aktivitě napsal také plk. Karlu Lukasovi, v té době čs. vojenskému atašé v USA, a dost naléhavě ho vybízel, aby se pokusil vyvolat vznik podobné organizace, jaká byla v Praze, i mezi severomoravskými krajany v Americe. Dopis doprovodil řadou návrhů, jak a v čem nejspíš by američtí krajané mohli severní Moravě pomoci: svými odbornými radami, investicemi do průmyslu a obchodu, propagací čs. výrobků v cizině, podporou cizineckého ruchu apod.

Jako jednatel Sdružení přátel severní Moravy v Praze se mjr. Prokeš angažoval i při přípravách oslav 50. výročí zábřežského gymnázia koncem června 1946. Pro výstavku uspořádanou k této příležitosti v budově školy dal k dispozici sérii dokumentů o účasti někdejších studentů zábřežského gymnázia v zahraničním odboji. A celou svou letní dovolenou potom věnoval putování po zábřežském a šumperském okrese, aby na vlastní oči poznal situaci v pohraničí, po odsunu Němců osídlovaném českým obyvatelstvem z vnitrozemí. Zúčastnil se rovněž některých oficiálních porad úředních expertů, např. v srpnu 1946 v Šumperku jednání hospodářských referentů a předsedů okresních národních výborů ze Zábřehu, Šumperka, Rýmařova a Frývaldova (Jeseníku). Na těchto poradách vystupoval proti snahám průmyslovou výrobu v pohraničí rušit nebo překládat na Slovensko a naopak vyzýval k úsilí tento kraj hospodářsky a kulturně povznést. Jako jednu z cest k tomuto cíli naznačil právě možnost získat pro program poválečného rozvoje zaostávajících severomoravských okresů finanční prostředky u našich zahraničních, zejména amerických krajanů. K realizaci tohoto záměru pochopitelně počítal s pomocí plk. Lukase.

Uskutečnit z jeho dalekosáhlých optimistických, těžko však proveditelných plánů se mu samozřejmě nepodařilo už nic. Mjr. Prokeš, stále v nemilosti u svých nadřízených, byl počátkem roku

1947 přeložen do Pelhřimova, co nejdál od Prahy, aby příliš nepřekážel. Jednatelství pražského Sdružení přátel severní Moravy se musel nyní, ač nerad, vzdát. Svůj zájem na jeho činnosti však neztratil. Zařídil aspoň, aby ho ve funkci jednatele vystřídal jeho syn Radomír, v té době posluchač Vysoké školy obchodní v Praze. Ani plk. Lukas ve Spojených státech už nemohl v tomto směru ničím vyhovět. V polovině května 1947 byl povolán z USA zpět do republiky a záhy podobně jako Prokeš i on jako komunistům nepohodlný a podezřelý důstojník odsunut z Prahy až do Nového Jičína. K oběma se už tehdy začaly blížit zlověstné politické hrozby.

Hned po uchopení moci komunisty v únoru 1948, už 27. února, byl mj. Prokeš zproštěn služby a 1. listopadu 1948 rozhodnutím ministra národní obrany Ludvíka Svobody poslán do výslužby. Po svém propuštění z armády si našel ještě jakési zaměstnání u dráhy, ale nepřestal se cítit vojákem. Jako rozhodný odpůrce komunistického režimu ihned se začal angažovat v ilegalitě. Zkontaktoval se se slovenským generálem Samo Korbelem, který podobně jako on byl z armády propuštěn, i s několika dalšími důstojníky z okruhu svých známých, které objížděl v jejich posádkách po celé zemi: v Olomouci, Přerově, Vyškově, Brně, Pardubicích, Plzni, Žatci aj. Úspěšné bylo zvláště jeho jednání s bývalým kriminálním radou Rudolfem Hrbkem, který reprezentoval novým režimem odstavené policisty. Vedoucím politickým představitelem celé odbojové skupiny se posléze stal pravicově orientovaný pražský advokát dr. Jaroslav Borkovec. Podle Borkovcových představ po úspěšném svržnutí komunistického režimu a opětném nastolení demokracie měly v Československu zůstat pouze tři politické strany: občanská pravice, strana středu a socialistická levice, s komunisty však ani v té levici Borkovec nepočítal.

To ovšem bylo velmi nereálné posouzení současných vnitropolitických poměrů. A stejně nereálný, přímo hazardérský byl i samotný plán provedení vojenského puče, ke kterému se chystali. Jediným překvapivým úderem měly být obsazeny centrální úřady, ÚV KSČ, generální štáb, policejní centrála, rozhlas, letiště a také pankrácká věznice, kde spolu s ostatními politickými vězni měl být osvobozen i generál Kulvašr, populární velitel Pražského povstání z května 1945, vyhlédnutý za vrchního velitele celé akce. Současně

měly být internovány všechny vládní špičky i s prezidentem, rozeznány Lidové milice a SNB, rozpuštěn parlament a vyhlášeno stanné právo. Byl určen i konkrétní termín převratu, úterý 17. května 1949, tři hodiny po půlnoci.

Chystaný převrat však selhal, neuskutečnil se a je jasné, že se takto ani nemohl uskutečnit. Na Slovensku, jak se ukázalo, nebylo připraveno vůbec nic (generál Korbel už před stanoveným datem emigroval), selhali po únoru 1948 vyakčnění policisté, kteří se zavázali obsadit policejní centrálu v Bartolomějské ulici, kamsi se vytratil samopalníci z Pelhřimova, kteří měli obsadit rozhlas a pankráckou věznici, na pomoc Praze nevyjely ani příslibené tanky a motorizované dělostřelectvo z Brna, Olomouce, Vyškova, Pardubic, Plzně, Žatce. . .

Místo toho všeho v pondělí 16. května 1949 ráno, zhruba dvacet hodin před zahájením akce, rozjela Státní bezpečnost rozsáhlé zatýkání. Prokeše zadrželi v konspiračním bytě před pátou ráno, Borkovce doma o dvě hodiny později a postupně následovali další. Celkem bylo zatčeno 58 vojáků a civilistů. Během výslechů ve vězení zejména mjr. Prokeš jako čelný vojenský představitel skupiny byl vystaven hrozbám, mučení i působení drog, aby vypovídal proti svým spoluvězňům, mj. i gen. Přikrylovi. Ale před soudem 28. srpna, v jednom z největších monstrprocesů té doby, se nebál otevřeně tuto skutečnost odhalit a tím rozhodl o svém osudu. Byl odsouzen k trestu smrti provazem a 5. listopadu 1949 popraven. Stejný osud s ním sdíleli i dr. Jaroslav Borkovec a škt. Vratislav Janda, Prokešův zástupce z Pelhřimova. Ostatní dostali tresty vězení od šestnácti měsíců do dvaceti pěti let.

Celý pokus o vojenský převrat skončil tedy nezdarem. Vzhledem k nepříznivé politické situaci, nedostatkům i chybám v organizaci puče neměl sebemenší šanci na úspěch. Zřejmě od samého začátku také o jeho přípravách byli, aspoň do značné míry, informováni lidé z Reicinova Obranného zpravodajství a Státní bezpečnosti, kteří mezi spiklence nasadili své agenty. Když po letech tehdejší vojenský prokurátor Juraj Vieska při svém výslechu komentoval obvinění mjr. Prokeše a gen. Přikryla, připustil, že ze strany bezpečnostních orgánů

mohlo jít dokonce o záměrnou provokaci, „Akci Květa“ a „Akci 17. května“:

Přikryl byl žalovaný ve velké věci Květoslav Prokeš a spol. Dne 17. května 1949 ráno měly dvě navzájem nespojené skupiny provést puč. Tehdy jsme marně hledali hlavu této akce, spojení mezi oběma skupinami... Pokud šlo o Přikryla, vypadala věc tak, že mu vůdce skupiny bývalý mjr. Prokeš naznačil, že se připravuje ozbrojený puč a potom napsal Přikrylovi „rozkaz“, kterým se sděluje datum puče a pověřuje ho převzetím dosavadní funkce posádkového velitele Brna jménem nové „vlády“. Tento rozkaz zachytil bezpečnostní aparát a Přikryla zatknul.

Ani toto odhalení však nic nemění na skutečnosti, že Prokešův, Borkovcův, Hrbkův, Jandův aj. odhodlaný, byť beznadějný a vlastně už předem k nezdaru odsouzený pokus o státní převrat v květnu 1949, byl jedním z mála, ne-li vůbec jediným pokusem o ozbrojený střet s poúnorovou totalitní mocí.

Mjr. Květoslav Prokeš, jeden z iniciátorů a protagonistů tohoto pokusu o protikomunistický převrat, přes veškeré své sporné povahové rysy, sebevědomou ambicióznost a hyperkritičnost vůči svým nadřízeným, hraničící někdy až s nedisciplinovaností, v odporu proti samozvaným usurpátorům moci se projevil jako rozhodný obhájce demokratických tradic republiky, vlastenec a až k sebeobětování statečný voják. Pokus jeho rodiny o obnovu procesu a jeho rehabilitaci v 60. letech byl neúspěšný. Plně rehabilitován mohl být až po listopadu 1989 rozkazem ministra národní obrany z 1. září 1991, formulovaným jako výraz rehabilitace vojáků postižených za občanské a politické postoje v letech 1948 – 1989. Tímto rozkazem byl mjr. Květoslav Prokeš současně povýšen na plukovníka in memoriam.

Vojenská fotografie Květoslava Prokeše z evidenčního listu (zdroj: ABS)

104/15

EVIDENČNÍ LIST :

10/5

Jméno a příjmení	šapt.jezd.akt. P R O K E Š Květoslav	 Vlastnoruční podpis :
Den, měsíc a rok narození	2.červen 1897.	
Demovská přísl. politický okres	Třebochovice pod Orebem, okr.Hradec Králové.	
Místo narození a politický okres	Rudolfov, okr.Zábřeh na Moravě.	
Povolání	důstojník jezdeckva	<i>šapt.jezd.akt.</i>
Číslo cestovního pasu, kde a kdy byl pas vystaven s platností do		
Poslední bydliště v ČSR neb v cizině	Praha, Štefanikův dům.	
Nynější bydliště (přesnou adresu)		
Stav (svobodný, ženatý, rozvedený)	ženatý	česká
Poslední zaměstnání v ČSR neb v cizině (důstojníci uvedou voj. útvar, stát, út. obor státní správy)	drag.pluk 6.	
poznámka	presentován 27.IV.1940 v Agde a přidělen k S.P.O.1 jako vel.jezd.esk.	

Zpráva Zemského odboru bezpečnosti o činnosti majora Prokeše
adresovaná Obrannému zpravodajství (zdroj: ABS).

ZOB

ZEMSKÝ NÁRODNÍ VÝBOR V PRAZE

ZEMSKÝ ODBOR BEZPEČNOSTI ODD. II.

PRAHA II., WASHINGTONOVA 7 • TELEFON: 097.29378, 35622

238/19

V PRAZE DNE 28.2.1946.

TÝKA SE: Major Prokeš
major Skála.
ZNACKA: Agr. 182/86
č.j.: 1882/46
Dr.P.
Pa/Pg.

OBZ

stýčný d^ostojník.

Z důvěrného pramene nám bylo sděleno, že jistý major
P r o k e š a major S k á l a, o kterých nemáme zjiš-
těno, zda jsou toho času ve svazku armády, jsou ve styku
se západní reakcí a se Steinherdem. Major Prokeš má
dělati překlady do angličtiny pro kopistovatele Reuters
a sice článků, které dodává jeden z organizátorů t.zv.
páté politické strany „ o současných problémech Česko-
slovenska! "

De společnosti majora Prokeše a majora Skály se na př.
tordí, že „ prehalouština „ byla vyrobena v Českoslo-
vensku a že k žádné akci u nás se strany Prohalaxy nedošlo.
Oba kritizují současnou vládní politiku a prohlašují
za jediné oprávnou koncepci polských reakcionářů, vy-
tvoření středoevropské Unie pod vedením Polaka. Tordí,
že tyto snahy by Anglie určitě podporovala. Schůzky
obou zmíněných se konají ponejvíce v kavárně Tlapák a
Pelikán.

Tato informace nebyla námi přezkoušena.
Postupujeme k dalšímu opatření.

Za:

7 VVP

Podle zprávy zpravidla zpravidla v Praze. 1946.

Zpráva Divizního obranného zpravodajství pěšího praporu 48
o Květoslavu Prokešovi adresovaná 5. oddělení velitelství 2. oblasti
(zdroj: ABS).

Velitelství 15. divise
Stáb 5. oddělení

Kolín, 28. prosinec 1946. 32

Služební lístek.

Pro: Prokeš Květoslav, mjr. pěch.
p. prap. 48 - zpráva.

Velitelství 2. oblasti
Stáb 5. oddělení

T á b e r .

Zpráva DOZ p. prap. 48:

Asi dne 19. 12. 1946 byl vylepen v hotelu SLAVIA v Pelhřimově plakát, psaný hůlkovým písmem, s nápisem: "Přednáška pana mjr. Prokeš o k e š e Květoslava, velitele místní posádky na thema "Poznátky z ciziny".

Přednášku konal jmenovaný v zadním sále hotelu SLAVIA pro civilní obyvatelstvo. Přednášku lze označiti jako propagaci západu. Mezi jiným uvedl mjr. Prokeš, že angličané jsou lidé, kteří vládlí a vládnou světem a dále, že dobrý pozorovatel nemůže přičítati vinu za Mnáchove jen jim. Churchill prý vyhrál první i druhou světovou válku a má, resp. bude mít, stále hlavní slovo ve světové politice. Dále popisoval mjr. Prokeš svůj útek za hranice, pojednal o propagaci a vystoupení Sekola v cizině.

Nedlouho po svém nastoupení v Pelhřimově navázal mjr. Prokeš styky s organizací Sokol, zvláště s p. JUDr. R e c e n - b a u m e m , členem předválečného Rotary Clubu, t. č. soc. dem. Dále navázal styk s ředitelem dívčí školy P l e c h a t ý m , členem SOPV, od něhož si vypůjčuje osobní vůz k nezjištěným účelům.

Na rozkaz velitele p. prap. 48 měl DOZ informovat mjr. Prokeše o závadách v chodu služby v posádce Pelhřimově. Po prvním písemném hlášení, které se týkalo nedbalosti v odbavování pošty a obsahovalo prosbu o zjednaní naprawy, dostal DOZ přípis, v němž mjr. Prokeš uvedl mimo jiné, že DOZ zasahuje do jeho velitelské pravomoci, že uráží jeho osobu tím, že označuje výkon poddůstojníků na podatelně za nedbalý, když mjr. Prokeš přece sám poštu otevírá a poddůstojníky denně kontroluje. V přípisu uvedl dále mjr. Prokeš, že tuto stížnost na DOZ zaslal nadřízenému velitelství.

DOZ informoval o věci velitele praporu a odmítl spolupracovat za těchto podmínek s mjr. Prokešem s tím, že veškeré závady bude hlásit přímo veliteli praporu. Velitel praporu přislíbil zjednaní naprawy.

Mjr. Prokeš se jednou zmiňoval, že v době svého pobytu za hranicemi prováděl zprav. činnost.

Proeím o zjištění cestou první oblasti, zda i tam prováděl propagandu pro Západ a se kterými organizacemi byl ve styku, dále pak měl-li před svým přemístěním do Pelhřimova zájem na tom, aby se tam dostal a konečně, je-li něco známo o tom, že v zahraničí prováděl zprav. činnost.

Ve zprav. kartě provádím současně příslušný záznam.

Přednosta 5. odděl. divise:
Škpt. pěch. Larin Erik.
Z rozkazu:

2+4

Škpt. Bivo

Zvláštní zpráva o proslovu majora Prokeše k nováčkům (zdroj: ABS).

Hora .

Zvláštní zpráva / 45
10.10.47. 70

Dne 2.10.1947 měl přivítací proslov k nováčkům mjr. Prokeš, zatímci velitel 1/48. praporek. Proslov, který ~~trval~~ trval asi 50 min. byl přednesen objektivně a jeho podstatou bylo uvedení ex seznámení nastupujících nováčků s novým způsobem života a jeho významu pro ně.

Po skončení proslovu mjr. Prokeše měl přivítací řeč osvětový důst. prap. npor. Fiala, jehož přednáška byla vedena přesně v rámci vydaných směrnic. Protože npor. Fiala ve své řeči po zásilce ocenil a ukázal zásluhy a oběti, které přinesl SSER a RA za naše osvobození, šlo se toto podílní mjr. Prokešovi jednostranně zneužité a proto po skončení jeho řeči, při které sklídl od nováčků všeobecný souhlas, projevový potleskem, ujal se opět slova mjr. Prokeš, aby vše uvedl / podle jeho názoru / na pravou míru.

Po několika větách začal klásti nováčkům otázky, které jim měly ujasnit význam i jiných spojenců na vedení a úspěši při 2. světové válce a našem osvobození. Tak položil otázku: "Kdo zavinil smrti?" Po několika odpovědích sám vysvětlil, že němci sá na tom nemá nikdy, ale vedoucí politikové. Při otázce: "Kdo má největší zásluhu na našem osvobození?" Po zmataném názoru nováčků, kteří uváděli Rusko, jim mjr. Prokeš náspak uvedl, že je to Francie, poněvadž tam se po naší okupaci opět začala tvořit zahraniční armáda a Francie to byla, která ji organizovala a podporovala. Pak dále uváděl příklady ze svých zkušeností při bojích na války ve Francii. Při další otázce: "Kdo z osobnosti má největší zásluhu na porážce Němce a na našem osvobození", odpověděl pří-
kladem, protože při výsledku a vývodu předsedá otázky byli poněkud zmateni a zaraženi. Odpovědi: "Je to Churchill, to co dělá dnes, to nacte stranou, to je vedlejší" a pak začal rozvádět chvalospěvy na Churchilla, které nakonec přirovnával svou vytrvalosti a houževnatosti k buldovovi. My jsme národ nevděčný a nedovedeme správně ocenit zásluhy všech, kteří měli zásluhy podíl na našem osvobození. Chce-li někdo vydvihnouti něčí činy více, páchá tím slošná / tím chtěl asi paralyzovat předchaze-
jící přednášku npor. Fialy o vyzdvížení čín a zásluh SSER a RA/.

Celkový výsledek z této řeči na přivítanou byl ten, že nováčci byli uvedeni do jakéhosi vnitřního smutku a těžko si pak srovnávali pravý smysl obou projevů.

Hora

23.10.47
Hl...

Údajný dopis vojáků-nováčků redakci Rudého práva,
jehož autorem byl zřejmě příslušný osvětový důstojník (zdroj: ABS).

RUDÉ PRÁVO

OMYLY PANA MAJORA

Piši nám vojáci-nováčci jedné posádky v jižních Čechách. »Pěkně nás uvedli po příjezdu do posádkového města. Líbí se nám zde. Méně nadšení jsme však byli uvítacím proslovem p. majora Prokeše. Vykládal nám věci, málo odpovídající představě moderního velitele, a na konec, když obhájil Francii a Anglii za její mnichovskou politiku, přepadl nás otázkou: »Ptám se vás — kdo má největší zásluhu na našem osvobození?« Spontánní odpověď vojáků byla: »Rusko, Sovětský svaz, Rudá armáda.« Pan major s velkou horlivostí začal popírat naše spontánní vyjádření a důrazně se ohradil, že to není pravda. Aby ještě více dodal váhy svým názorům, otázal se nás: »Které osobě máme být nejvíce vděční za osvobození?« Sám si dal na to odpověď: »Churchillovi«. — Následovaly chvalozpěvy na Churchilla, které v nás,

prostých vojáků, kteří přispěli dobře cítíme, kdo s námi smýšlí dobře a kdo ne, zanechaly divný dojem.«

Strana 2. — 26. října 1947

Vazební fotografie Květoslava Prokeše (zdroj: ABS)

Jméno: **Prokeš**
Příjmení: **Květoslav**
Datum narození: **2.5.1897** v **Rudolfov, okres Zábřeh**
Místní přísl.: **Zábřeh**
Místo: **Praha XIX., Eliášova ul. 483/30**

3207
Číslo foto: **1713**
Fotogr. dne: **1.6.1949**
Čj. OSB. Praha: **19954/49**
Oddělení: **5**
Proč: **sk. ce Anton**
Zvláštní znamení:

le přilepte foto

7

Výňatek z trestního oznámení proti Květoslavu Prokešovi a spol.
- 1. část (zdroj: ABS)

- 3 -

18 180

PELHŘIMOV - vojenská posádka - mjr. V á l e k ,
J i ř í .

BENEŠOV - vojenská posádka - Škpt. J a n d a ,
Škpt. H o l n a .

M o r a v s k i

gen. P ř í k r y l a V o d i š k a O l d ř í c h .

BRNO - vojenská posádka - gen. P ř í k r y l
plk. R e š á b e k .

ŘEROV - Oldřich V o d i š k a ,

OSTRAVA - Oldřich V o d i š k a , ing. P a -
l i š k a , nelze však zjistit zda s ním již

Vodička, jednal, jelikož jmenovaný zemřel ve vaubě.

OLOMOUČ - vojenská posádka - Škpt. H r o n e k ,
a mjr. N ě m e c .

S l o v e n s k o :

gen. S a m o K o r b e l , ^{gen.} plk. T r e b i c h o v -
s k ý , jako vojenští vedoucí, Dr. I m r i c h K a r -
v a š jako vedoucí politický.

Mjr. P r o k e š , který měl krycí označení "Květa" nejdříve
do celé akce spojil s h o r a z m i n ě n ě h o d r . J a r o s l a v a B o r k o v c e
a d r . H r b e k a , kteří tvořili de facto hlavní štáb v Praze a byli
hlavními iniciátory puštické akce. Na svých schůzkách, plánovali
jakým způsobem bylo by možno puš provést a v konečné fázi při-
prav dohodli se na tomto plánu:

Akce bude provedena dne 17. května 1949 v hodi-
nu „H“, což znamenalo ve 3 hod. ráno uvedeného
dne. Za tím účelem jest nutno předem vyrozumě-
ti jednotlivé osoby, které byly do akce zapo-
jany, ve funkci jednotlivých vedoucích toho kte-
rého okresu, resp. oblasti. Další rozkazy dával
potom P r o k e š písemně, každému vedoucímu,
podle potřeby a podle okolností.

Na příklad pro Prahu byl vypracován samostatný plán takto:

Dr. H r b e k obsadí resp. přepadne Krajské
velitelství státní bezpečnosti v Praze, za pod-
pory 40 samopalců, kteří měli být vedeni Škpt.

Výňatek z trestního oznámení proti Květoslavu Prokešovi a spol.
- 2. část (zdroj: ABS)

- 4 -

19 98

Jandou z Pelhřimova. Mezi Prokešem a Jandou, bylo dohodnuto, že z pelhřimovské posádky přivede 70 samopalníků kteří budou ukryti před započetím akce v lese u Kršákých domovů. Z toho 40 samopalníků měl použít dr. Hrbek jak je vpředu uvedeno a s jejich pomocí přepadnouti státní bezpečnost. Dalším úkolem bylo zajistit všechny orgány státní bezpečnosti, kteří v té době byli v budově přítomni, odebrati jim legitimace a služební odznaky. Pomocí těchto odznaků měl dr. Hrbek za úkol, dostat se do věznice na Pankrác a sice tím způsobem, že několik civilistů s odznaky by představovali bezpečnostní orgány, kteří vedou více zajištěných osob do věznice. Po vniknutí do věznice, měly být zneškodněny strážě a věšáci poté puštěni na svobodu a vojáci ihned eskortováni na KV Stb Praha, kde měl být hlavní stan povstalců, a osvobození důstojníci ihned zapojováni do celého provedení těchto úkolů, ti orgánové státní bezpečnosti, kteří by kladli odpor, měli být ihned likvidováni a rovněž ostatní kteří by byli zajištěni, měli být zastřeleni. Stejným způsobem jako s Pankráckou věznicí, měli za úkol vzlouiti se do budovy Česl. rozhlasu na Stalinově třídě s přítomným personálem zajistit a zmocnit se tak vysílacích aparátů, aby snáze mohli dávat rozkazy a všeobecné instrukce.

Dále bylo plánováno, obsaditi všechny sekretariáty KSČ, jakož i krajský a ústřední. Dále všechny důležité budovy, t.j. ministerstva a velké továrny.

Kromě toho, dal mjr. Prokeš příkaz pplk. Hyňkovi zajistit ve stanovenou dobu vysílací stanici v Mělnice, dále aby poslal na pomoc Praze motorizované dělostřelectvo, tanky ze Žatce a nějaké ženisty. Rovněž mu řekl, že

Výňatek z trestního oznámení proti Květoslavu Prokešovi a spol.
- 3. část (zdroj: ABS).

- 3 -

23 190

Dr. Petr Zaňko, gen. jat. ústředního sdružení slovenského průmyslu.

Po rozmluvě Prokeše s Brčkovicem, byly plánovány 3 politické strany, které by převzaly všechno vedení ve státě a rovněž jmenovitě navrhovali osoby, které by vedení těchto polit. stran mohly převzít. V návrhu vypadala situace takto:

- 1/ Strana socialistické levice. Základ by tvořily strany nár. socialistická a soc. demokracie. Představitelem této strany byl navrhován prof. dr. Macák.
- 2/ Občanská pravice - základ by tvořily strany agrární a lidová. Představitelem této strany byl navrhován Fedor Hodža.
- 3/ Strana středu. Tuto by tvořily všechny strany ostatní, vyjma KSČ, která by byla v opozici. Tuto stranu měl reprezentovat dr. Alois Něch, býv. gen. taj. šivn. strany.

Během té doby mjr. Prokeš vyhledával styky s dalšími lidmi, a používal je jako spojky. Jednou z hlavních spojek byla Dagmar Šimová, která byla Prokešem pověřena rozvážeti různým osobám instrukce pro přípravu zamýšleného převratu, sjednávala Prokešovi s jeho spolupracovníky, a přechovávala ho u sebe. Další osobou která velmi aktivně v tomto směru pracovala, byla Švoborová, příbuzná gen. Korbel, která dojížděla na Slovensko zvaná jako spjka, a která když Korbel, uprchl do zahraničí, sdělila Prokešovi, aby navázal styk s prof. Karvašem. Rovněž velmi iniciativní pracovníci byla Křešínová, která dojížděla na Moravu, za předpoklad nádraží v rně, Beněšovským, který přislíbil, v případě puče, že přistaví nákladní vagon, za účelem event. transportu. Rovněž toho spolupracoval s Prokešem Pronec, který byl vlastně financierem této akce, dále Vejnár, který působil jako spojka, Pospišil a Sašyňa, rovněž jako spjky. V oděškově, který byl ustanoven jako vedoucí pro Moravu, byl rovněž napojen Prokešem, a jím instruován. Pro dr. Hrbka, pracoval úředník. krimin. úř. Prokeš, který zjišťoval stav orgánů státní bezpečnosti sby tak Hrbkovi byla známa síla v případě náhlého přepadení státní bezpečnosti.

Výňatek z trestního oznámení proti Květoslavu Prokešovi a spol.
- 4. část (zdroj: ABS).

- 9 -

Že k uskutečnění tohoto do všech potřebností průmysleného puče, nedošlo, jest opětně sdělenou orgánů státní bezpečnosti v Praze, kteří osnovoatelé této akce odhalili jenom několik hodin před započatím povstání a do stanovené doby, kdy převrat měl být uskutečněn hlavní pachatelé zlikvidovali.

Současně při realizaci této akce bylo nalezeno spojení na ilegální skupinu Václava Čecha, který organizoval více osob v prostoru na Sázavě, na stejném účelem, t.j. jejich činnost směřovala k provedení násilného převratu a rovněž tato skupina sdělnivě zcela samostatná, propojovala se přes Bohuslava Vaňka, na dr. Otta Lepála, který sbíral důležité zprávy, které měly sloužit v zájmu státu utajeny, a odtud na Svobodu v o u, spojkou mezi mjr. Prokešem a gen. Korbellem.

Z celkové činnosti mjr. Prokeše, a spol. jasně vyplývá, že jejich činnost byla značně nebezpečná již svým průmysleným postupem. Než předpokládati, že by nějaký puč mohl být uskutečněn, ale stává zde to nebezpečí, že jejich činnost mohla vyvolati určitých chaos a zmatek event, i strátu na životech, některých osob.

Titulní strana žaloby Státní prokuratury Praha
proti Květoslavu Prokešovi a spol. (zdroj: NA).

VAZBA OrI 946/49 13w

STÁTNÍ PROKURATURA V PRAZE STÁTNÍ SOUD V PRAZE

Došlo: 20. VII. 1949 I 1067/49.

Státnímu soudu /přiloženo/ krat. /příloha/ /přeloženo/ /rubrika/

v P r a z e .

Ž a l o b a .

Státní prokuratura v Praze žaluje

1./ Květoslava Prokeše,

nar. 2.6.1897 v Rudolfově, okr. Zábřeh, ženat, české národ.,
šsl. náb., mjr. v.v., poslédně bytem v Praze XIX, Eliášova
čís. 468/30,

2./ Dr. Rudolfa Hrbka,

nar. 20.1.1909 ve Skalci, okr. Frýček, ženat, české národ.,
řím.kat., krim.rada v.v., poslédně bytem Praha XV, Ke Kráči,
čís.p. 805,

3./ JUDr. Jaroslava Borkovce,

nar. 16.6.1906 v Jeroměři, okr. Dvůr Králové, ženat, české
národ., řím.kat., advokátní koncipient, poslédně bytem
Praha VII, Bubenečská č. 7,

4./ Vratislava Jandů,

nar. 1.8.1913 Úzecl, okr. Kralupy n/Vlt., svob., řím.kat.,
české národ., škt. z povol., poslédně bytem Felhřimov,
Na obci 760,

5./ Dagmar Tímovou,

roz. Kuřikovou,

nar. 18.10.1925 Jaroměř, okr. Dvůr Králové, vdaná, české
národ., českoobr.eveng., v domácnosti, poslédně bytem v Praze
XIV, Technická č.5,

Zápis o výkonu trestu smrti u odsouzených
K. Prokeše, J. Borkovce a V Jandy - 1. část (zdroj: NA)

1254

Or-I-946/49.

Z Á P I S

Or-I 946/49
158

o výkonu trestu smrti u odsouzených

- 1) Vratislava Jandy,
- 2) Jaroslava Borkovce,
- 3) Květoslava Prokeše,

kteřý byl proveden dne 5. listopadu 1949 v ranních hodinách na nádvoří věznic v Praze-Pankrác.

Dne 5. listopadu 1949 v 6.-hod. došel soudní dvůr na nádvoří věznic státního soudu v Praze-Pankrác a v 6.07 hod. byl předveden k trestu smrti odsouzený Vratislav J a n d a .

Předseda senátu přečetl odsouzenému rozsudek státního soudu v Praze ze dne 30.VII.1949, čj:Or-I-946/49, jímž byl odsouzený odsouzen k trestu smrti, dále pak přečetl rozsudek nejvyššího soudu v Brně ze dne 15.X.1949, čj: TO-152/49, jímž bylo odvolání odsouzeného zamítnuto, čímž rozsudek I.stolice nabyl právní moci a dále přečetl výnos ministerstva spravedlnosti v Praze ze dne 4.XI.1949, čj: T-155/1949-III/4, jímž odsouzenému nebyla presidentem republiky udělena milost a oznámaje odsouzenému, že rozsudek bude proveden a táže se jej, zda má nějaké poslední přání.

Odsouzený nemá žádné poslední přání.
Na to byl odsouzený v 6.09 hod. předán mistru popravčímu k provedení výkonu trestu.
Odsouzený odchází tiše na místo a zvolal:

"Bože, poručím Ti svůj život."

V 6.10 hod. mistr popravčí hlásí, že výkon trestu byl proveden.
V 6.20 hod. úřední lékař konstatuje u popraveného Vratislava J a n d y smrt udušením.

Po té se soud na druhé nádvoří věznic, kam byl v 6.30 hod. předveden k trestu smrti odsouzený Jaroslav B o r k o v e c .

Předseda senátu odsouzenému předčítá rozsudek státního soudu v Praze ze dne 30.VII.1949, čj:Or-I-946/49, rozsudek nejvyššího soudu v Brně ze dne 15.X.1949, čj: TO-152/49, jímž byl odsouzený právoplatně odsouzen k trestu smrti a oznámaje dále odsouzenému, že rozsudek se stal závazným a že podle výnosu ministerstva spravedlnosti v Praze ze dne 4.XI.1949, čj: T-155/1949-III/4 nebyla presidentem republiky odsouzenému udělena milost a v důsledku toho bude rozsudek proveden.

Předseda se po té táže odsouzeného, zda má nějaké poslední přání.
Odsouzený J.Borkovec si přeje, aby bylo jeho manželce vyřizeno, že jeho poslední vzpomínka byla na ni.
Na to byl odsouzený v 6.32 hod. předán mistru popravčímu k provedení výkonu trestu.

Odsouzený odchází tiše na místo.
V 6.34 hod. mistr popravčí hlásí provedení výkonu trestu.
V 6.44 hod. úřední lékař konstatuje u popraveného Jaroslava B o r k o v c e smrt udušením.

Po té se soud odebral zpět na první nádvoří věznic, kam byl v 6.49 hod. předveden k trestu smrti odsouzený Květoslav P r o k e š .

Předseda senátu odsouzenému předčítá rozsudek státního soudu v Praze ze dne 30.VII.1949, čj: Or-I-946/49, jímž byl odsouzený odsouzen k trestu smrti, dále rozsudek nejvyššího soudu v Brně ze dne 15.X.1949, čj: TO-152/49, jímž bylo odvolání odsouzeného do rozsudku státního soudu zamítnuto, čímž nabyl rozsudek právní moci. Dále oznámaje odsouzenému,

Zápis o výkonu trestu smrti u odsouzených
K. Prokeše, J. Borkovce a V Jandy - 2. část (zdroj: NA)

Je podle výnosu ministerstva spravedlnosti v Praze ze dne 4.XI.1949,
čj: T-135/1949-III/4 nebyla mu prezidentem republiky udělena milost
a v důsledku toho bude rozsudek proveden, a stálal se pak odsouzeného,
zda má nějaké poslední přání.

Odsouzený nemá žádné poslední přání.
Na to byl pak v 6.51 hod. předán mistru popravčímu k provedení
trestu.

Odsouzený tiše odchází na místo.

V 6.52 hod. mistr popravčí hlásí provedení trestu.

V 7.02 hod. úřední lékař konstatuje u popraveného Květoslava
P r o k e š e smrt udušením.

V Praze, dne 5. listopadu 1949.

Předseda senátu

Handwritten signature

Seznam popravených důstojníků

V letech 1948 - 1959 bylo v inscenovaných procesech odsouzeno k trestu smrti a popraveno 30 důstojníků, rotmistrů a dělesloužících.

BOHÁČ František ppor.
ČANČÍK Emanuel ppor.
ČERNÝ Gustav štrm.
ČERNÝ René mjr.
GONIC Josef pplk.
GRUBER Bohumil por.
HADAŠ Vladislav staršina
HOŘÍNEK Karel škpt.
CHOVAN Tomáš por.
JANDA Vratislav škpt.
JEŘÁBEK Alois čet. dsl.
KUČERA Josef škpt.
LEDNICKÝ Augustin rtm.
MORÁVEK Miloš škpt.
NECHANSKÝ Jaromír mjr.
NOVÁK Ctibor mjr.
PÍKA Heliodor div. gen.
PLEŠMÍD Miroslav mjr.
PLZÁK Josef por.
POHL Josef mjr.
PROKEŠ Květoslav pplk.
ROBOTKA Josef pplk.
ŘEŠETKO Jan por.
SABELA Karel kpt.
SKOKAN František pplk.
SOK Vilém pplk.
SVOBODA Ladislav pplk.
ŠATANA Klaudius (Claudius) mjr.
ŽENÍŠEK Václav škpt.
ŽINGOR Viliam mjr.

Bylo napsáno

Napsal Mgr. Petr Vaněk

Pátek, 07 srpen 2009

PLZEŇ - Dne 8. srpna 1949 vynesla komunistická "justice" rozsudek nad skautskou vedoucí Dagmar Skálovou. Za podíl na přípravě protikomunistického státního převratu byla odsouzena k trestu odnětí svobody na doživotí. Dne 8. srpna 2009 si nejen plzeňští skauti připomenou 60. výročí této události. Mezi přítomnými budou i spoluodsouzení z politického procesu, rodinní příslušníci i zástupce města Plzně.

Skauti si tuto sobotu v 15:00 na plzeňském Ústředním hřbitově připomenou hrdinství Dagmar Skálové, skautské vedoucí odsouzené v roce 1949 na doživotí. A to přesně v den 60. výročí této události. Připomenou si její čin u hrobu, kde je pochována se svým manželem Karlem Skálou, taktéž politickým vězněm z doby komunistické diktatury. Na vzpomínkovém setkání promluví mimo jiné Jiří Navrátil - dnes místostarosta Junáka, v roce 1949 mladý skautský vedoucí odsouzený ve stejném procesu na 20 let, nebo Jaroslav Cuhra – skaut a předseda Konfederace politických vězňů pro plzeňský region. Město Plzeň na setkání zastoupí skaut a náměstek primátora Petr Náhlík.

Dagmar Skálová, skautským jménem Rakša, se zapojila do pokusu o ozbrojený státní převrat, který v květnu 1949 organizovali major Květoslav Prokeš a právník Jaroslav Borkovec. Jako skautská vedoucí měla společně s dalšími skauty zajišťovat spojení mezi povstalci a lékařské ošetření. Pokus o puč v květnu 1949 byl ovšem prozrazen a Dagmar Skálovou zatčena. 8. srpna 1949 byla odsouzena na doživotí. Během vyšetřování se chovala velmi statečně, veškerou „vinu“ brala na sebe. Ze skautské skupiny bylo v tomto procesu nakonec z několika desítek zapojených odsouzeno pouze několik. Druhý nejvyšší trest, 20 let, byl udělen Jiřímu Navrátilovi, který celý příběh v sobotu připomene přítomným. Z doživotního trestu strávila Dagmar Skálová ve vězení dlouhých šestnáct let a nepoddala se ani tam: roku 1956 patřila do skupiny žen, které napsaly protestní dopisy o porušování lidských práv v tehdejším Československu generálnímu tajemníkovi OSN, což vedlo k odkladu jejího propuštění z věznic. Za svůj životní postoj založený na skautských ideálech svobody, demokracie a odpovědnosti vůči svému okolí byla Dagmar Skálová v roce 1997 vyznamenána Řádem T.G.M.

Vzpomínkovou akci pořádá Okresní rada Junáka Plzeň-město. „Skauti a skautky si připomínají odvahu Dagmar Skálové tvář v tvář zvláštní komunistické moci. V dnešní době, která pomalu přestává věřit na hrdinství a věrnost ideálům, je příklad Dagmar Skálové i dalších hrdinů mementem a příležitostí k zamyšlení“, vysvětluje důvod sobotního setkání Petr Vaněk, předseda Okresní rady Junáka Plzeň-město. Dagmar Skálová pocházela z Plzně, kde se aktivně věnovala skautingu. Společně se svým manželem, taktéž významným skautským vedoucím, se později přestěhovali do Prahy. V Praze probíhala i většina příprav plánovaného převratu.

Aktualizováno (Pátek, 07 srpen 2009)

Vyznamená Klaus Mašiny? Senát je zřejmě opět navrhne

12.06. 15:51 | Autor: ČTK

Členové protikomunistické odbojové skupiny bratří Mašínů po loňské odmlce opět figurují v seznamu osobností, které má Senát navrhnout prezidentovi Václavu Klausovi na nejvyšší státní ocenění.

Stalo se tak na doporučení senátního podvýboru pro státní vyznamenání. Horní komora navrhovala Mašiny vyznamenat v minulosti už pětkrát, prezident zatím nevyhověl.

Skupina Mašínů vedla v 50. letech ozbrojený boj s komunistickým režimem, jejich činnost vyvolává rozdílné reakce. Podle kritiků se dopustili vražd, podle zastánců bojovali ve válce. Ctírad a Josef Mašínové a Milan Paumer získali ocenění od bývalého premiéra Mirka Topolánka. Mezi členy skupiny patřili také Václav Švéda, Zbyněk Janata a Ctibor Novák, kteří byli chyceni a popraveni. Šestice je nominována na Řád bílého lva, stejně jako bývalý legionářský generál Ondřej Mězl, který by ocenění dostal in memoriam.

Mezi 21 doporučených kandidátů patří známý televizní režisér František Filip, jemuž letos bude 80 let. Nominován byl i další letošní osmdesátník Stanislav Štýs, expert na rekultivaci krajiny po hnědouhelné těžbě. Na seznamu nominovaných nechybějí váleční veteráni a odbojáři, například podplukovník František Štamprech, plukovníci Vladimír Maděra, Květoslav Prokeš a Josef Bernat, pilot z období druhé světové války, nebo účastník studentské demonstrace z roku 1948 Miroslav Růžička.

Z lékařů byli na vyznamenání navrženi Václav Provazník, mikrobiolog Dimitrij Slonim, autor způsobu přípravy očkovací látky proti pravým neštovicím nebo zakladatel Baťovy nemocnice ve Zlíně Bohuslav Albert. Na Řád T. G. Masaryka je spolu s Prokešem posmrtně nominován novinář a sociální demokrat Josef Veverka, který byl vězněn nacistickým i komunistickým režimem. Senát bude o nominacích rozhodovat na schůzi, která začne 23. června, doporučení svého podvýboru obvykle nezmění.

Sněmovna už své návrhy schválila v dubnu ještě před volbami, nominovala 26 osobností. Schválené nominace sněmovna podobně jako Senát a vláda předkládá prezidentovi, který k jejich návrhům může, ale také nemusí přihlížet; může si vybrat i vlastní kandidáty. Loni sněmovna navrhla prezidentovi 32 osobností, Senát 27. Klaus loni vyznamenal 23 lidí, z toho pět nominovaných parlamentními komorami. Hlava státu vyznamenání uděluje a propůjčuje zpravidla 28. října.

Archivní dokumenty:

1. Vojenská fotografie Květoslava Prokeše z evidenčního listu (zdroj: ABS).
2. Zpráva Zemského odboru bezpečnosti o činnosti majora Prokeše adresovaná Obrannému zpravodajství (zdroj: ABS).
3. Zpráva Divizního obranného zpravodajství pěšího praporu 48 o Květoslavu Prokešovi adresovaná 5. oddělení velitelství 2. oblasti (zdroj: ABS).
4. Zvláštní zpráva o proslovu majora Prokeše k nováčkům (zdroj: ABS).
5. Údajný dopis vojáků-nováčků redakci Rudého práva, jehož autorem byl zřejmě příslušný osvětový důstojník (zdroj: ABS).
6. Vazební fotografie Květoslava Prokeše (zdroj: ABS).
7. Výňatek z trestního oznámení proti Květoslavu Prokešovi a spol. – 1. část (zdroj: ABS).
8. Výňatek z trestního oznámení proti Květoslavu Prokešovi a spol. – 2. část (zdroj: ABS).
9. Výňatek z trestního oznámení proti Květoslavu Prokešovi a spol. – 3. část (zdroj: ABS).
10. Výňatek z trestního oznámení proti Květoslavu Prokešovi a spol. – 4. část (zdroj: ABS).
11. Titulní strana žaloby Státní prokuratury Praha proti Květoslavu Prokešovi a spol. (zdroj: NA).
12. Zápis o výkonu trestu smrti u odsouzených K. Prokeše, J. Borkovce a V Jandy – 1. část (zdroj: NA).
13. Zápis o výkonu trestu smrti u odsouzených K. Prokeše, J. Borkovce a V Jandy – 2. část (zdroj: NA).

Prameny:

- * Archiv bezpečnostních složek
 - o f. Vyšetřovací spisy Správy vyšetřování StB (centrála), sign. V-6297/MV.
 - o f. Inspekce ministra vnitra ČSR-ČSSR, I. díl, inv. č. 1387
- * Národní archiv
 - o f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. Pst I 1067/49
 - o f. Generální prokuratura Praha, sp. zn. T 135/49
 - o f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 946/49; Or I 1161/49-35; Or I 1056/49
 - o f. Nejvyšší soud, sp. zn. To 152/49
 - o f. Správa sboru nápravné výchovy, osobní spis Květoslava Prokeše.
- * Vojenský ústřední archiv – Vojenský historický archiv
 - o sb. Kvalifikační listiny, kvalifikační listina Květoslava Prokeše.

Literatura:

- * BRET, Jan: 22 oprátek. Ministerstvo obrany, Praha 1999.
- * DVOŘÁKOVÁ, Zora: Z letopisů třetího odboje. Hřibál, Praha 1992.
- * KAPLAN, K. – PALEČEK, P.: Komunistický režim a politické procesy v Československu. Barrister & Principal, Brno 2001.
- * RADOSTA, Petr: Protikomunistický odboj: Historický nástin. Egem, Praha 1993.
- * ŠVEHLA, Marek: Do boje proti komunistům. Respekt, roč. 1999, č. 37

